

VÅGAN
KOMMUNE

Planstrategi for Vågan

PLANPERIODE 2017 - 2020

Kommunestyrets vedtak 13 mars-17

KST sak 15/07

INNHOLD

1. KOMMUNAL PLANSTRATEGI	3
1.1 HVA ER KOMMUNAL PLANSTRATEGI	3
1.2 PLANSYSTEM, PROSESS OG FORHOLDET TIL STATLIGE OG REGIONALE FORVENTNINGER	3
1.3 UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER I SAMFUNNSUTVIKLINGEN	4
1.4 NÆRINGSUTVIKLING – AREALFORVALTNING OG INFRASTRUKTUR.....	5
1.5 OPPSUMMERING	7
2 PROGRAMOMRÅDE OPPVEKST	8
2.1 SKOLEN – RESSURSFORDELING OG OPPLÆRING AV MINORITETSSPRÅKLIGE ELEVER	8
2.2 SKOLEUTVIKLING OG KOMMUNEN SOM SKOLEEIER.....	8
2.3 BARNEHAGEUTVIKLING – KOMMUNENS ROLLE SOM EIER OG TILRETTELEGGERS MHP BYGG.....	8
2.4 FOREBYGGING OG HJELPETJENESTER MV	9
2.5 VIO OG INNVANDRERE.....	9
2.5 OPPSUMMERING	10
3 PROGRAMOMRÅDE HELSE OG OMSORG	10
3.1 UTVIKLINGSTREKK.....	10
3.2 ØKONOMISKE UTFORDRINGER	10
3.3 KOMMUNEDELPLAN FOR KOMMUNALE HELSE- OG OMSORGTJENESTER 2014-2025	10
3.4 VELFERDSTEKNOLOGI	11
3.5 FOLKEHELSE OG FYSISK AKTIVITET.....	11
3.6 BOLIGSOSIAL HANDLINGSPLAN	11
3.7 OPPSUMMERING	11
4 KOMMUNENS SAMFUNNSROLLE SOM ORGANISASJON	11
4.1 TEKNISK DRIFT	11
4.2 BEREDSKAP OG ROS	11
4.3 VÅGAN EIENDOM KF	12
4.4 KULTUR I VÅGAN KF	12
4.5 SAMFUNNSROLLEN.....	12
5 STØTTEFUNKSJONER	12
5.1 INFORMASJON – TJENESTER PÅ NETT	12
5.2 KOMPETANSE OG REKRUTTERING	12
5.3 OPPSUMMERING	13
VEDLEGG 1. PLANOPPGAVER 2017 – 2020	14

1. Kommunal planstrategi

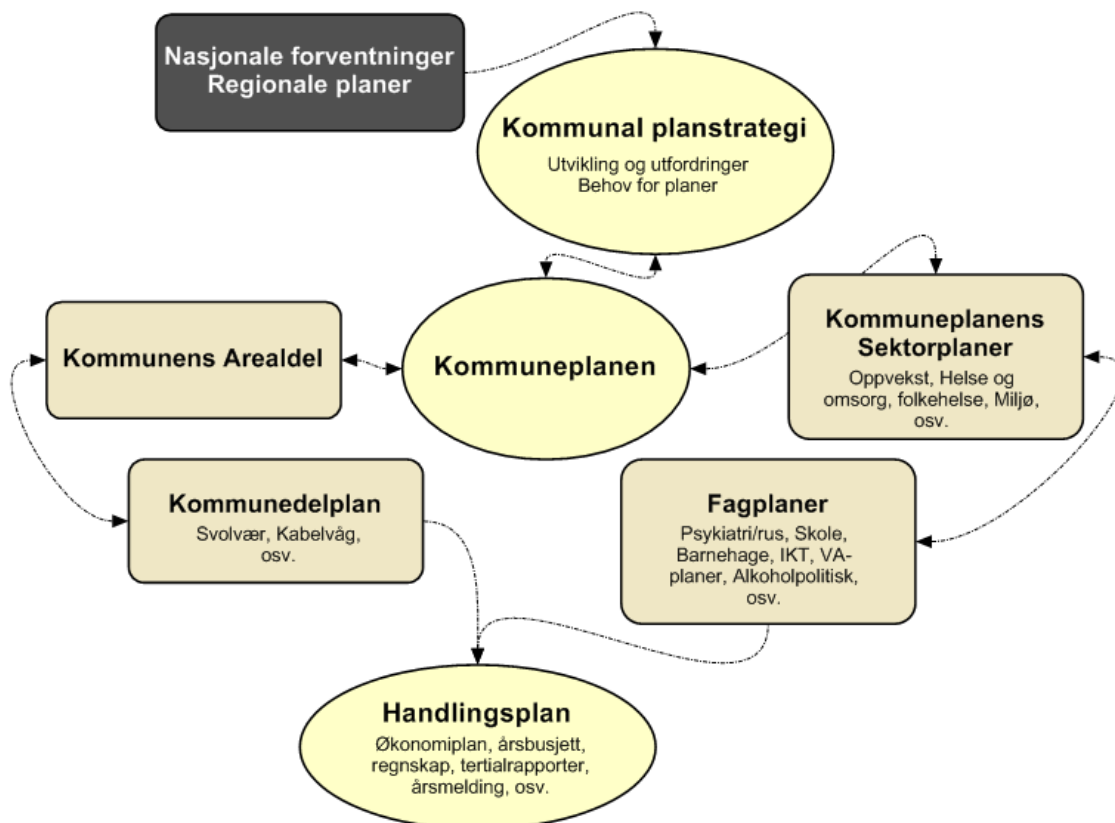
1.1 Hva er kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi er et styringsverktøy for å få kommunens planarbeid inn i systematiserte og målrettede former. Hensikten med arbeidet er å evaluere vedtatte planer opp mot de utfordringer som kommunen står overfor og vurdere behovet for nye planer i kommende valgperiode. Gjennom medvirkning og prioritering skal hovedtrekkene i kommunens planbehov bli fastlagt de kommende fire år.

Planstrategien bør inneholde:

- Analyse av utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutviklingen og miljø
- Drøfting av hovedtrekk i den langsiktige arealstrategi opp mot ønsket samfunnsutvikling
- Vurdering av sektorenes behov for planutredninger med prioritering ut fra tilgjengelige ressurser
- Politiske vedtak som grunnlag for prioriteringer

Det kommunale plansystem med sitt «fireårshjul» kan illustreres som vist under.

1.2 Plansystem, prosess og forholdet til statlige og regionale forventninger

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens sektorplaner
- Kommuneplanens arealdel
- Kommunedelplaner for områder, tema og virksomhet

1.3 Utviklingstrekk og utfordringer i samfunnsutviklingen

Befolkningsutvikling

Folketallet i Vågan økte med 65 innbyggere i 2015, fra 9285 til 9350 innbyggere. En vekst på 0,7%. Det er åttende år på rad at Vågan kommune ikke har nedgang i folketallet. I 2009 var folketallet nede i 8.976 innbyggere og har siden økt hvert år og i 2015 med 65 innbyggere.

Det ble et fødselsunderskudd på 5 personer i 2015. For 2014 ble det registrert et fødselsunderskudd på 14 personer, for 2013 ble det registrert et lite fødselsoverskudd med 2 barn. Fødselskullet var i 1998 på sitt høyeste med 135 fødte mens fødselskullet de siste åra har ligget på ca. 100.

Bosettingsmønster

Tabell 1 viser befolkningen i Vågan i hver grunnkrets. Vågan har samme tendens som landet forøvrig; de små tettsteder har reduksjon i befolkningen mens kommunesenteret Svolvær samt Kabelvåg har en svak vekst i bosettingen. En økende andel av befolkningen bor i området Ørsnes – Kabelvåg – Svolvær. Pr. 1.1.2016 utgjorde dette ca. 77 % av Vågan-befolkningen mens det var 73% i 2000 (i 1985 var andelen 66 %)

Alderssammensetningen

Antall barn i aldersgruppen 0 år har hatt stor oppgang i 2015 med 13 barn. Det må sees i sammenheng med økning i antall fødsler for 2015. For 2014 var antall barn i aldersgruppen 0 år en nedgang på 17 barn og dette må sees i sammenheng med at antall fødsler for 2014 har vært lavt.

Befolkningsprognoser

Som det fremkommer av tabell 3, forventes det en befolkningsvekst frem til 2017 på 111 personer sammenlignet med status pr 01.01.2016. Siste befolkningsprognose fra SSB basert på middels vekst viser at kommunen kan få økning på 692 innbyggere fram til 2030. Endringene skjer blant annet i aldersgruppen 16-19 år, der det er en nedgang på 61 i perioden 2016-2025. Den største økningen skjer i aldersgruppen 67 og over, der økningen nå er beregnet til 603 innbyggere.

Tabell 1 - Befolkning i grunnkretser i Vågan kommune

Befolkning pr. 01.01.							
Område	2000	2009	2012	2013	2014	2015	2016
Svolvær	4 145	4 336	4 412	4 526	4 564	4 613	4 620
Kabelvåg	1 788	1 726	1 804	1 807	1 791	1 801	1 873
Ørsnes, Hopen	757	742	746	748	737	730	736
Henningsvær	493	465	438	449	455	457	466
Gimsøy	223	193	195	186	192	188	181
Sydal, Gravermark	323	294	306	285	280	301	294
Lyngvær/Kleppstad	107	99	86	96	100	89	91
Laukvik	425	375	374	377	372	375	359
Laupstad/Vestpollen	384	315	316	322	324	315	316
Skrova	290	204	195	190	193	198	192
Østre Vågan/Storemolla	275	200	196	200	180	186	181
Ukjent grunnkrets	19	27	18	21	35	32	41
Vågan totalt	9 229	8 976	9 086	9 207	9 223	9 285	9 350

Tabell 2 - Alderssammensetning av befolkningen i Vågan

Aldersgrupper	2006	2009	2011	2013	2014	2015	2016	Endring 15-16
0 år	107	88	107	77	95	78	91	13
1-5 år	502	517	497	495	478	481	447	-34
6-12 år	822	800	783	780	774	785	789	4
13-15 år	381	338	354	368	369	341	345	4
16-19 år	486	495	484	483	468	473	532	59
20-44 år	2 806	2 772	2 810	2 862	2 842	2 865	2 841	-24
45-66 år	2 610	2 667	2 679	2 733	2 753	2 799	2 785	-14
67-79 år	841	818	890	932	969	998	1 065	67
80 – 89 år	400	403	408	386	369	363	358	-5
90 år og eldre	66	78	69	91	106	102	97	-5
Totalt	9 021	8 976	9 081	9 207	9 223	9 285	9 350	65

Virkelige befolkningstall

Aldersgrupper	2006	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Endring 2006-2016	2017	2025	Endring*) 2016-2025
0-5 år	609	615	604	572	573	559	538	-71	660	672	134
6-12 år	822	803	783	780	774	785	789	-33	783	839	50
13-15 år	381	325	354	368	369	341	345	-36	338	350	5
16-19 år	486	500	484	483	468	473	532	46	488	471	-61
20-44 år	2 806	2 755	2 810	2 862	2 842	2 865	2 841	35	2 832	2 833	-8
45-66 år	2 610	2 688	2 679	2 733	2 753	2 799	2 765	155	2 780	2 745	-20
67-79 år	841	890	890	932	969	998	1 065	224	1 108	1 419	354
80 år og eldre	466	477	482	477	475	465	455	-11	472	547	92
Totalt	9 021	9 023	9 086	9 207	9 223	9 285	9 350	309	9 461	9 876	546

*) Virkelig antall pr. 1. januar 2016

1.4 Næringsutvikling – arealforvaltning og infrastruktur

Vi skal tenke fremover. En av kommunens viktigste oppgaver er å være samfunnsutvikler. Revisjon av arealplan for kommunen med kystsonen og Områderegeringsplan for Osan – Kabelvåg har vært de sentrale strategiske planoppgaver rådmannen har prioritert. Svolvær og Kabelvåg er det viktigste området for et variert næringsliv sentrert rundt fiskeri-, verksted og tilhørende serviceindustri, reiseliv, handel, kontor og servicenæring generelt.

Områderegeringsplanen for Osan – Kabelvåg ble vedtatt i kommunestyret den 14. desember 2015 og gir kommunen et godt grunnlag for framtidige næringsarealer i Svolvær – Osan syd og betydelige boligarealer i Kabelvåg. Områdeplanen vil også ha innvirkning på ønske om å transformere Vorsetøya til en bydel samtidig som den tyngre industri og lastebilbaserte virksomheten flyttes til Osan Syd. Det er også et betydelig ønske om næringsutvikling på Svinøya både innen fiskeri og reiseliv, i området mellom Svolvær og Kabelvåg og ved fergeleie i Svolvær samt i Osan Vestre havn der kommunen planlegger ny trafikkhavn. Revisjon av Byplan Svolvær og kommunedelplanen for Kabelvåg vil være viktige oppgaver de kommende år. I tillegg er det ønskelig med en oppdatert plan for Skrova.

Arbeidet med arealplanen har pågått siden 2014 og første utkastet til plan har ligget ute til offentlig ettersyn sommeren 2016. Planforslaget som ønsker å tilrettelegge for spredt bolig/fritidsbebyggelse, ta høyde for betydelig etterspørsel etter nye næringsarealer ved Gimsøystraumen (Kleppstad) samt tilrettelegging av større næringsarealer fra Henningsvær til Helle ved Austnesfjorden. Arealplanen fullføres våren 2017 og vil også ivareta kystsonen og bruk av sjøarealer. Kommunens Kystsonenplan fra 1999 vil bli avløst av den nye arealplanen når den vedtas av kommunestyret.

I samarbeid med øvrige aktører er første året av «Ny Giv for Digermulen og Raftsundet» fullført. Prosjektet er kommet godt i gang og Austre Vågan er satt på kartet med betydelig fokus på næringsetableringer og tilflytting. Utsiktene for området som omfatter Store Molla så vel som Raftsundet i Hadsel kommune er positive, men trenger fortsatt oppmerksomhet. Prosjektet videreføres i år der også Skrova er med. Prosjektet er nå organisert i Lofotvekst AS der kommunen eier 50% av aksjene. Styreleder er Bent Eriksen. I de kommende år skal også andre bygder på yttersida involveres. Private aktører har bidratt med betydelige midler til prosjektet sammen med fylkeskommunen og Vågan kommune.

For Henningsvær er boligfeltet på Saltværingholmen et viktig tiltak der de første tomter selges nå. De øvrige tiltak i Henningsvær er nå organisert i prosjektet – «Henningsvær – Nye tider» som samarbeider godt med Riksantikvaren og fylkeskommunen for å brannsikre bygg langs Kaivegen (Heimsundet) og bidra til parkering ved Larsen-brygga, belysning og skilting samt ruste opp torget i Henningsvær. Samarbeidet med Riksantikvaren om en kulturmiljøfredning av Henningsvær har ført til et interessant samarbeid mellom private grunneiere og det offentlige som kan utvikles videre.

Vågan og Lødingen kommune har fått støtte til et nasjonalt prosjekt som ledd i Kommunal og Moderniseringsdepartementets (KMD) sitt Byregionprogram der byer og omland skal styrkes gjennom samarbeidsrelasjoner som involverer næringsliv så vel som innbyggere. Næringsforeningene er sentrale samarbeidsaktører i prosjektet som kalles Aust-Lofoten regionen. Første fase av programmet ble avsluttet høsten 2015. Videreføring inn i fase 2 er vedtatt med et økonomisk bidrag på 2,4 Mill kr

fra Kommunal- og Moderniseringsdepartementet . Prosjektleder i denne fase er Vågan Næringsforening med en styringsgruppe som ledes av ordførerne i Lødingen og Vågan.

Reiselivet representerer en betydelig vekstnæring i Vågan. Svolvær; Storvågan (inkl. Kabelvåg) og Henningsvær er viktige merkevarer i Lofoten. Turisttrafikken har nådd nye toppnoteringer mhp besøk og trafikk. Den rolle Vågan kommune har spilt som døråpner og kontaktledd med næringen sammen med fylkesnivået, bør ivaretas videre. Kompetanseheving av reiselivet gjennom kurs og utdanningsløp i samarbeid med de videregående skoler i Lofoten, bør styrkes. Gledelig er det at Reiselivsfagskolen startet høsten 2015 med 15 studenter/elever og er nå godt i gang med andre årskurs. Reiselivsfagskolen er den første av dette slag i Norge.

Det arbeides målbevisst for å synliggjøre Lofotfiskets 1000-årige historie - SKREI - som et historisk senter av nasjonal betydning. Håpet er at et slikt senter kan stå ferdig om noen år. Senteret vil være et viktig reiselivsprosjekt for Lofoten, men også styrke våre innbyggers stolthet og identitet.

Arealplanlegging og regulering

Både Kabelvåg og Svolvær må revidere sine kommunedelplaner der spesielt Svolvær må se muligheter i sterkere fortetting og konsentrasjon samtidig som både næringsliv og boliger skal ivaretas. Fra gamle tider har større næringsvirksomhet og verksteder levd side om side med beboere både her og i Kabelvåg. Utfordringene oppleves lett som konfliktskapende ved realisering av nye byggeprosjekt. For fremtiden blir det derfor viktige å søke å skille boligområder og næringsområder bedre.

For Svolvær vil transformasjonen som foregår på Vorsetøya, på Hjellskjæret og på Svinøya samt utnyttelse av sentrale byggetomter i sentrum kreve gode prosesser for at Svolvær kan bli styrket som et viktig regionalt senter i Nordland. For å lykkes med å få satt i gang næringsutvikling i Osan syd, bør kommunen ta initiativet til en samarbeidsmodell mellom de involverte grunneierne som er Opplysningsvesenets fond (OVF), G. Svenning AS og Vågan kommune (Vågan havnevesen) for å detaljplanlegge og bygge ut området.

Revisjon av kommunedelplanen for Kabelvåg har flere utfordringer hvorav næringsvirksomheten på Rekøya har stor regional verdi samtidig som virksomheten skaper støy, støv og trafikk som må ivaretas. Fortetting og byggehøyder i torgområdet er en annen utfordring og tilslutt hvordan Kabelvåg skal utvikles sammen med Ørsvågområdet der arealplanen åpner for betydelig boligbygging og økt reiselivssatsing på bekostning av eller i samspill med Kabelvåg.

For Skrova er det behov for en vurdering av planstatus på øya med sikte på en revisjon av gamle reguleringsplaner.

Kommunereformen og Vågansamfunnet

Telemarksforskning har utredet fordeler og ulemper ved at Vågan kommune fortsetter som egen kommune. Vågan har få interkommunale samarbeid og løser dermed de fleste oppgavene i egen regi pr. i dag. Det konkluderes med at Vågan har kapasitet og kompetanse til å levere tjenestene i egen regi. Det er behov for en mer helhetlig og samordnet samfunnsutvikling for å utvikle Lofoten som region. Færre kommunegrenser vil bidra til dette, mener fylkesmannen i Nordland. Lofoten er en sterk merkevare og kommunene vil profitere på samhandling for å få styrket utviklingskraft i regionen. Fylkesmannen vurderer at Vågan langt på vei innfrir målene i kommunereformen ved å fortsette som egen kommune, men vurderer samtidig at utviklingskraften og en samordnet samfunnsutvikling vil stå sterkere om kommunen på sikt orienterer seg mot en sammenslåing med øvrige kommuner i Vest-Lofoten.

Kommunen vil på lang sikt møte mange utfordringer mhp å videreutvikle og levere tjenester med høy kvalitet. Arbeidet for å møte disse utfordringer er godt i gang. Nøkternhet i alle områder av kommunens tjenester er nødvendig for å sikre en sunn kommuneøkonomi. Likeledes må nye måter å skape tjenestene på vurderes. Muligheter som ny teknologi gir vil prege omsorgs- så vel som oppvekstområdene i kommunen. Innbyggerne forventer en bedre bruk av ny teknologi ved etterspørsel av tjenester og tillatelser fra kommunen.

Fylkesmannen har gjennom arbeidet med kommunereformen sett nærmere på Vågansamfunnets evne til å møte framtidige utfordringer innen tjenesteområder så vel som nye utfordringer. Kommunen har muligheter til å møte framtida med sine ressurser.

Samarbeid i Lofoten - Samferdsel og kommunikasjoner

Vågan kommune har i flere sammenhenger orientert seg østover og nordover de siste åra. En felles strategi mellom kommunene i Lofoten ang Felles flyplass på Gimsøya har ikke lyktes. Et samstemt reiseliv ser store muligheter i en ny felles flyplass for Lofoten. Vestvågøy ønsker en utvidelse av Leknes Lufthavn til 1600 meter. Vågan kommune ønsker en regional lufthavn som dekker behovene for å ta ned større fly og på den måten utnytte den store utviklingsmuligheten innen reiseliv. Gimsøy var et slikt alternativ, men Avinor har konkludert med at det ikke lar seg realisere pga topografi og vindforhold. Vågan kommune ønsker at Hadselsand utredes før Avinor leverer ny anbefaling sommeren 2018.

Regjeringen vil i nasjonal transportplan som behandles i stortinget våren 2017 gi signaler om realisering av en framtidsrettet E10 basert på arbeidet i KVV – E10 fra Fiskebøl til Å. Regjeringen har også igangsatt en KVV-prosess med tunnel mellom Melbu og Fiskebøl som kan styrke kontakten mellom Lofoten og Vesterålen mhp næringsutvikling og tjenester til innbyggerne. For Vågan kommune er vegutbedringer mellom Svolve og Fiskebøl like viktig som en innkorting av vegen mellom Svolve og Leknes. Kommunen er positiv til å utrede muligheten av alternative kryssinger av Hadsselfjordbassenget.

Ferger og hurtigbåt er av stor betydning for kommunen. Fergeforbindelsen med buss fra StoreMolla er ikke tilfredsstillende for alle brukergrupper og kan hindre en styrket bosetting på øya. Ferga mellom Svolve og Skrova bør også ha helårsforbindelse til Skutvik for å styrke næringsaktiviteten mellom Nordre Nordland og Lofoten.

Kommunen har et betydelig antall fiskerihavner og kaier der det har vært investert betydelige midler i regi av kystverket/statlige midler. Kommunen står sterkt rustet til å møte framtidig vekst i næringslivet med denne infrastruktur. Statlige rammebetingelser vedr drift av flere av disse havner kan kreve større kommunal deltakelse enn det Vågan Havn har til rådighet i dag. For å kunne ta gode og fremtidsrettede valg og investeringer basert på å prioritere prosjekter som gir vekst og utvikling, vil det være nødvendig å utarbeide en strategisk havneplan. Her vil naturligvis utvikling av Osan syd stå sentralt.

1.5 Oppsummering

For kommunen vil tre viktige strategier være:

A - Bærekraft, Miljø og Folkehelse

Godt folkehelsearbeid krever systematisk og langsiktig innsats på tvers av sektorer og avdelinger og lykkes best i samarbeid med frivillige organisasjoner og næringsliv. Et bredt anlagt arbeid vil også favne over tiltak som styrker vårt lokalsamfunn i en bærekraftig- og miljømessig retning.

Kommunestyret vil vedta den første Folkehelseplanen i 2017. Utfordringen er å forankre dette i alle kommunens ledd og i plangrunnlaget for «små og store» planer.

B - Byplanlegging, urbanisering og tettsteds/bygdeutvikling

Kommunen har sterke og aktive tettsteder med et mangfold av aktiviteter og opplevelser som bidrar til høy trivsel blant kommunens innbyggere. Arealplanen som vil bli vedtatt like etter årsskiftet, legger grunnlaget for at de mindre lokalsamfunn (skolekretser) kan styrke sin bosetting og arbeidsplasser.

C – Samfunn og næring

Kommunens rolle som nærings- og samfunnsaktør ivaretas i stor grad av rådmann og politisk ledelse. Samferdsel og infrastruktur samt næringsrollen er viktige oppgaver kommunen løser i nært samarbeid med bedrifter, organisasjoner og Vågan Næringsforening. Beredskap og sikkerhet samt inkludering av nye innbyggere i samfunnet er andre viktige roller kommunen også må ivareta.

For å ivareta dette aspekt på best mulig måte, bør alt planarbeid baseres på disse gjennomgående tema.

- Folkehelse
- Klima, bærekraft og energi

- Inkludering og mangfold
- Samfunnsikkerhet

Planene vi lager skal være gode styringsdokument som beskriver nåsituasjonen, hvor vi vil og hvordan vi skal komme dit på de ulike områder for drift og utvikling i Vågan kommune. Det er en målsetting at framtidige planer gjøres så korte og presise som forsvarlig. I hver enkelt plan utarbeides en kort og gjerne visuell oppsummering som kommuniserer planen hovedinnhold.

2 Programområde Oppvekst

Skolestrukturen med to større og 8 mindre grendeskoler ligger fast. Kommunen er i dag deltaker i to nasjonale skoleutviklingsprogram VFL (Vurdering for Læring) i gruppe 6 og UiU (Ungdomstrinn i Utvikling). Her var noen av Våganskolene i pulje 2 og er ferdige, mens resten er i pulje 3 og er ferdige ved utgangen av 2017. Skolene samarbeider med andre skoler i andre kommuner og høster nyttig erfaring gjennom slike nettverk både i Lofoten, Vesterålen og andre skoler i fylket. Vågan Eiendom er involvert i betydelige opprustningsarbeider som omfatter mange skoler. De største kostnadene er nå knyttet til samling av Kabelvåg barne- og ungdomsskole og Sydalen skole. Flere skoler står for tur.

2.1 Skolen – ressursfordeling og opplæring av minoritetspråklige elever

To viktige prosesser med vedtak i kommunestyret gjelder prinsippene for ressursfordeling mellom skolene basert på elevgrunnet, klassestørrelse og deres forutsetninger samt minoritetsopplæringen i grunnskolen. Vedtakene ble fattet den 20. juni 2016 i sak 72 og 71. Her har politikerne deltatt aktivt både fra hovedutvalgets side og via samarbeidsutvalgene. Her er prinsippene for minoritetsundervisningen lagt som omfatter om lag 90 innvandrerbarn (40%) og flyktningebarn (60%) fordelt på Svolvær og Kabelvåg skoler. Ressursfordelingen i skolen skal i kommende skoleår «testes» ut i et system for å sikre rett fordeling tilpasset elevgrunnet og klasser. Først fra skoleåret 2017-2018 er det ventet at prinsippene legges inn i de årlige bevilgninger til skolen.

2.2 Skoleutvikling og kommunen som skoleeier

Kommunen har i liten grad vektlagt rollen som «skoleeier». I mange kommuner har det gjennom mange år vært drevet kvalitetsutviklingsprogram der hovedutvalget, politisk og administrativ ledelse, skolens rektor, lærere og elever samt samarbeidsutvalgene deltatt i KS og Kunnskapsdepartementets nettverk (fylkesmannen) for å styrke kvalitet på undervisning og bevisstgjøre politiske prioriteringer. Vågan kommune har de siste åra ikke deltatt i slike nettverk.

Likevel gjøres det systematisk arbeid ved de enkelte skoler i Vågan for å styrke kvaliteten. Ved Svolvær skole som eksempel har slikt arbeid foregått i to år. Arbeidet er nå fokusert på barnetrinnet (1-4), mellomtrinnet (5-7) og ungdomstrinnet (8-10) basert på en systematisk gjennomgang av praksis opp mot skolens mål (fokus) og implementering inn i undervisningsopplegget for de enkelte klassetrinn. Det erfarer at arbeidet er tidkrevende og at endring av praksis krever åpenhet og mye positivisme blant alle ansatte og elever på skolen. Folkevalgte i samarbeidsutvalget er orientert om arbeidet og håpet er at dette skal gi positive effekter for læring, fagplaner og drift av skolen. Den politiske ledelse i kommunen har spilt en mindre sentral rolle.

Kommunen bør løfte skoleutviklingsarbeidet opp noen trinn slik mange kommuner i Nordland har gjort i flere år. Det vil bety at skoleeier trekkes sterkere inn i prosesser ved den enkelte skole og mot rektorkollegiet som er et fast forum i kommunen. Mye arbeid foregikk i dialoger som involverte elever, lærere, skolens ledelse og administrativt og politisk nivå i kommunen (rådhuset). Et slikt grep forutsetter at det bevilges økte ressurser til arbeidet.

2.3 Barnehageutvikling – kommunens rolle som eier og tilrettelegger mhp bygg

I Vågan kommune er det syv kommunale og ti private barnehager. Dette gir full dekning utover den lovfestede rett til barnehageplass, tildeling ved et hovedopptak en gang i året og løpende opptak gjennom barnehageåret. Det er ut fra dette ikke definert behov for utbygging for flere plasser eller etablering av nye barnehager i kommunen, men det er stort behov for rehabilitering av kommunens barnehager. Dette gjelder spesielt Nakken barnehage i Kabelvåg, Sydalen barnehage, Svolvær barnehage og Gimsøy barnehage

Økonomi

Finansiering for drift av kommunale og ikke-kommunale barnehager; de kommunale med eget budsjett og de ikke-kommunale ved kommunalt tilskudd etter sentrale føringer. Finansiering av tiltak for barn med særskilte behov, dvs. for barn med rett til spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne er fullt og helt en kommunal utgift uavhengig av hvilken barnehage det enkelte barn går i.

Kompetanse- og kvalitetsutvikling

I samarbeid med RKK, Familieenheten og de øvrige kommunale enhetene er det fornyet fokus på innholdet i barnehagene. Forventning om barnehager med høy kvalitet fra sentralt hold, forutsetter at alle barn skal oppleve et godt og inkluderende omsorgs- og læringsmiljø. Dette gjenspeiles også i barnehagenes vedtekter, årsplaner og kompetanseutviklingsplaner. Viktigheten av godt og variert språk som grunnlag for både sosial mestring og videre læring i skolen er fokusert. I fagområdet satses det på:

- Små barns læring
- LØFT – en løsningsfokusert metode for utviklingsarbeid
- De Utrolige Årene – utviklingsprogram i samarbeid med familieenheten
- Kunnskap om Lov og Forskrifter

Ledelse på eier- og barnehagenivå:

Her nevnes LØFT som verktøy for å utvikle gode lederteam i barnehagene. Etterutdanningsprogram i regi av RKK og kommunens plan for tilsyn etter Lov om barnehager og tilsyn etter Forskrift om miljørettet helsevern er godt ivarettatt. Beredskapsplan ivaretas med bistand fra Vågan Eiendom og Vågan brannvesen.

2.4 Forebygging og hjelpetjenester mv

Familieenheten driver foreldreveiledningsprogram, De Utrolige Årene - DUÅ - samt «Circkel of Security» - COS. Disse drives kontinuerlig, inntil 6 kurs hvert år til sammen. I tillegg har vi gjennomført DUÅ-kurs med alle barnehagene i kommunen, og der vi fortsatt har oppfølging samt innføring til alle nye som etter hvert ansettes i barnehagene. Vi har også innført Psykologisk førstehjelp i alle skoler og barnehager, dette er et verktøy de ansatte er opplært til å bruke selv.

Vi ønsker å innføre DUÅ i skolene, 1.- 4. klassetrinn, fra høsten 2017. Vi har tverrfaglig team som har faste møter med skoler og barnehager i kommunen. Vi har faste møter med alle barnehagestyrerne i kommunen, 4 ganger pr år. I tillegg arrangerer vi fagdager, med og for skoler/barnehager. Familieenheten, i samarbeid med barnehagene, har sendt søknad om midler for å kunne innføre systematisk oppstartssamtale i barnehagen. Denne samtalen er en samtale mellom barnehagen og foreldrene før barnet starter i barnehagen og gjennomføres uansett alder på barnet.

2.5 VIO og innvandrere

Vågan kommune har nedfelt en visjon i «Temaplan for VIO 2013-2017», som lyder: *«Det skal arbeides for at bosatte flyktninger blir aktive deltagere i lokalsamfunnet og integreres i nærmiljøet slik at de får muligheten til å bli økonomisk uavhengige»*. Denne visjonen er i alt for liten grad operasjonalisert både konkret i temaplanen, men også i oppfølgingen av vårt faktiske arbeid. Det oppleves at det er for langt mellom liv og læring i arbeidet, og at politiske føringer vedrørende bosettingsarbeidet i for liten grad reflekterer visjonen.

For å styrke inkluderingsarbeidet i bedre takt med visjonen bør følgende grep gjøres:

1. Toppforankret målstyring av inkluderingsarbeidet (i hele kommunen).
2. Forum- og nettverksbasert samarbeid gjennom koordinering av frivilligheten (Inkluderingsforum er allerede opprettet) og involvering av innvandrere i politiske forum og rekruttering til politisk arbeid.
3. Ny virksomhetsplan for VIO

2.5 Oppsummering

På bakgrunn av innspill fra Fylkesmannen bør en nærmere avklaring av behovet for en samlet Oppvekstplan bli vurdert. En omfattende oppsplitting på delområder kan føre til manglende oversikt og vanskeliggjøre bruken av planene i økonomi- og handlingsplan sammenheng. Ved gjennomgang av Kultur i Vågan KF foreslås det å flytte viktige områder som ungdomstiltak, bibliotekfunksjoner samt frivillig sektor til andre deler av kommunens virksomheter. En Oppvekstplan bør favne mange av disse tjenester uavhengig av hvor de hører hjemme i organisasjonen.

3 Programområde Helse og omsorg

3.1 Utviklingstrekk

Kommunale helse- og omsorgstjenester har økt de siste årene, det samme har kompleksiteten. Oppgaver og ansvar er juridisk forankret i mange lovverk, f.eks. helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, folkehelseloven, psykisk helsevernloven og helseberedskapsloven med flere. Bredden og mangfoldet i tjenesteproduksjonen er i dag stort og med bakgrunn i statlige føringer vil det med stor sannsynlighet bli overført flere oppgaver fra stat til kommune i de kommende årene.

De demografiske utfordringene for Vågan vil slå inn i perioden 2020 til 2025 og øke betraktelig fram mot 2040. I følge befolkningsprognosene vil aldersgruppen 67-79 år øke jevnt med 270 innbyggere fra 2015 fram mot 2020, for deretter å øke med ytterligere med 209 fram mot 2040.

Aldersgruppen 80 år og eldre vil være nesten uendret fram mot 2020 (-8), men får deretter en markant økning på 581 fram mot 2040. De demografiske utfordringene for kommunene vil bli en stor utfordring og er beregnet av Telemarksforskning til å utgjøre 130 mill. kroner for Vågan.

Utviklingen for kommunen vil medføre endringer i både struktur og innhold innenfor helse- og omsorgssektoren for å kunne møte framtidige utfordringene. Kommunen har litt tid til å planlegges og iverksette forebyggende og forberedende tiltak for å demme opp for endringene i befolknings sammensetningen før den inntreffer.

3.2 Økonomiske utfordringer

Programområde Helse og omsorg er det største programområde i kommunen og disponerer en stor del av kommunens økonomiske ressurser.

Pleie- og omsorgstjenestenes samlede netto driftsutgifter utgjorde 32,6 % av kommunens totale driftsutgifter i 2015. I tillegg til dette brukte kommunehelse 5,3 % og NAV 4 % av kommunens samlede driftsutgifter, til sammen disponerte området 41,9 % av kommunens samlede utgifter.

For å møte framtidige demografiutfordringer må helse- og omsorgssektoren gjennomgås blant annet i forhold til:

- Struktur og organisering
- Innhold
- Forbedringstiltak
- Effektiviseringstiltak

En gjennomgang av organisasjonen vil bli gjennomført i 2017 og sees i sammenheng med rullering av Helse- og omsorgsplanen.

3.3 Kommunedelplan for kommunale helse- og omsorgstjenester 2014-2025

Kommunedelplan for kommunale helse og omsorgstjenester i Vågan kommune 2014-2025 ble vedtatt i 2013. Planen er en overordnet plan og de overordnede målsettingene i planen skal implementeres i fagplaner på alle enheter som yter helse- og omsorgstjenester i kommunen.

Planen har følgende satsningsområder:

- Lengst mulig aktiv i eget liv.
 - Tilbudet til hjemmeboende brukere skal økes slik at tjenestemottaker kan bo hjemme lengst mulig
 - Satsning på velferdsteknologiske løsninger
 - Satsning på Hverdagsrehabilitering

- Nye helsetilbud i kommunen:
 - Bygge Vågan lokalmedisinske senter
 - Satsning på nye helsetilbud for brukere med sammensatte og komplekse utfordringer
 - Samarbeid med helseforetaket om oppgaveløsninger til beste for brukerne
- Institusjonstilbudet:
 - Satsning på å styrke demensomsorgen
 - Svolvær omsorgssenter som kompetansesenter for demensomsorgen
- Satsning på rekruttering og kompetanse

Helse- og omsorgsplanen skal rulleres i 2017/2018. I rulleringene vil det være særskilt fokus på demensomsorgen, psykisk helse- og rusomsorgen, habiliterings- og rehabiliteringstjenester, folkehelse, rekrutteringstiltak, samt strategisk utviklingsarbeid for å møte morgendagens utfordringer.

3.4 Velferdsteknologi

Vågan kommune har velferdsteknologi som et av satsningsområdene i Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester 2014-2025. Kommunen skal innføre ny velferdsteknologi og videreutvikle eksisterende for å møte framtidige demografiske utfordringer, samt bedre kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten. Vågan har implementert og over tid benyttet en del trygghetsskapende teknologi innenfor institusjonene i helse- og omsorgssektoren med vellykket resultat, samt mobile løsninger for hjemmetjenesten. Det er oppnådd både trygghet, kvalitetsheving og effektivisering ved tiltakene. Helse- og omsorgssektoren har nå sterkt fokus på å videreutvikle dette arbeidet for å møte framtidige utfordringer, implementere nye oppgaver samt heve kvaliteten på tjenestene.

Vågan kommune skal gjøre neste generasjon velferdsteknologi til en naturlig del av tjenestetilbudet i Vågan kommune. Det er et pågående prosjekt vedr. utvikling og implementering av velferdsteknologi i kommunens helse- og omsorgstjenester som varer ut 2018.

Velferdsteknologi vurderes implementert i institusjoner, omsorgsleiligheter og i private hjem i planperioden. For å håndtere dette vil det på sikt være behov for å opprette responsentjenester og teknologiske støtte-tjenester. Målsetningen er at Vågan kommune skal kunne håndtere de demografiske utfordringer i helse og omsorgssektoren i årene framover.

Det skal i 2017 utarbeides en plan for velferdsteknologi i kommunen.

3.5 Folkehelse og fysisk aktivitet

Kommunedelplan for folkehelse er kommunens systematiske oppfølging av blant annet folkehelseloven og folkehelseforskriften (se kapittel 3, lover og føringer). Den er også operasjonaliseringen av Vågan kommunes mål og strategier på folkehelseområdet, fra samfunnsdelen av kommuneplanen. Planen vil bli vedtatt i kommunestyret vinteren 2017.

3.6 Boligsosial handlingsplan

Boligsosial handlingsplan er kommunens verktøy for planlegging og oppfølging av boligsosiale tiltak, både av drifts- og investeringsmessig karakter. Handlingsplanen planlegges rullert høsten 2016, med sikte på behandling i kommunestyret våren 2017.

3.7 Oppsummering

En samordning av delplaner innen omsorgs-området bør vurderes ut fra et samlet behov som barn, unge og eldre møter i forhold til mange delområder.

4 Kommunens samfunnsrolle som organisasjon

4.1 Teknisk drift

Hovedplaner for vann og avløp vil bli revidert i løpet av perioden. Trafikksikkerhetsplanen blir årlig revidert ved prioritering av trafikksikkerhetstiltak i samarbeid med fylkeskommunen. Plan for vegvedlikehold av kommunale veger vil bli revidert i slutten av perioden.

4.2 Beredskap og ROS

ROS-analysen og kommunens beredskapsplan m/kriseledelse må oppdateres. Kommunens grunnlag i ROS-analysen til arealplanen vil være et utgangspunkt for dette arbeid. Dette grunnlag vil inngå i kommunens beredskapsplan som skal revideres i 2018.

4.3 Vågan Eiendom KF

Vågan eiendom KF har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunale formålsbygg, omsorgs- og utleieboliger, idrettsanlegg, parker og friluftsområder, og opptrer på kommunens vegne innenfor disse områdene. Noen områder vurderes flyttet til andre ledd.

4.4 Kultur i Vågan KF

Kultur i Vågan favner om disse oppgaver. Lofoten Kulturhus, allmen kultur, bibliotek, kino og ungdomstilbud. Noen av oppgavene vurderes flyttet gjennom pågående organisasjonsarbeid.

4.5 Samfunnsrollen

Viktige tjenester innen dette felt er plan og byggesak, alkohol og serveringspolitikken samt næringsarbeid med vekt på tilrettelegging for tilflytting og nye arbeidsplasser. Næringsarbeidet og arbeidet med langsiktig areal og samfunnsarbeid må prioriteres i rådmannens stab. Nye oppgaver kan bli tilført og rådmannen vil anbefale at forholdene ivaretas i samfunnsplanen.

5 Støttefunksjoner

5.1 Informasjon – tjenester på nett

Vågan kommune vil gå over til mer og mer å kommunisere på nett med innbyggerne og næringsliv. Som i andre deler av offentlig og privat sektor digitaliseres dialogen mellom innbyggerne/næringsliv og kommunen. De nye kanalene for denne dialogen vil være nye hjemmesider, digitale skjema, bruk av sosiale medier som Facebook, o.l. Det gir en enklere hverdag for våre innbyggere, med bedre tjenester og raskere svar fra oss.

Bruk av digitale søknadsskjema med sikker pålogging gjennom ID-porten og koblinger til andre offentlige registre og kartløsninger vil effektivisere og bedre kvaliteten i dialogen mellom kommunen og innbyggere/næringsliv. Eksempler på slike skjemaer er byggesøknad, gravemelding, skjenkebevilling, søknad om helsetjenester, barnehageplass, kommunal bolig m.m. Koblinger til folkeregister, enhetsregister og kartsystemer vil lette utfylling for innbyggere og lette saksbehandlingen for våre ansatte.

Velferdsteknologi er omtalt under pkt. 3.4.

5.2 Kompetanse og rekruttering

Kompetanse:

Det er viktig å sørge for å utvikle og øke kompetansen til de ansatte i Vågan kommune. Det utarbeides derfor hvert år en kompetanseplan for kommunen, der vedtatte kompetansetiltak for de ulike programområdene føres inn. For å møte fremtidens utfordringer til å ha tilstrekkelig kompetent personell, er det viktig å sørge for at avsetning av kompetansemidler prioriteres i de kommende budsjettene.

Det er videre startet opp et arbeid med utvikling/revidering av en overordnet strategisk kompetanseplan for Vågan kommune. Den strategiske kompetanseplanen skal først og fremst synliggjøre organisasjonens kompetansebehov framover, og hva som bør gjøres for å skaffe den nødvendige kompetansen.

I tillegg til kompetanseutvikling av kommunens medarbeidere, er det også svært viktig at man holder fokus på kompetansemobilisering hos de ansatte, dvs. at vi utnytter den kompetansen våre medarbeidere allerede innehar på en best mulig måte.

Rekruttering/beholde ansatte:

Det er innenfor mange yrkesgrupper stor konkurranse om arbeidskraften. Det er, og vil i fremtiden, også bli stor etterspørsel innenfor enkelte yrkesgrupper, kanskje særlig innenfor helse, utdanning og ingeniøryrkene.

Kommunen må utarbeide en strategi- og rekrutteringsplan for disse yrkesgruppene (samt en strategi/plan for å beholde nevnte yrkesgrupper). Det er viktig at Vågan kommune fremstår som en attraktiv arbeidsgiver og dermed klarer å tiltrekke seg kvalifisert personell, samt beholde de ansatte vi allerede har.

Det er i den forbindelse i 2016 oppstartet et pilotprosjekt for å rekruttere sykepleiere til kommunen. Dette pilotprosjektet er tenkt videreført og utvidet til også å gjelde andre yrkesgrupper, for eksempel helsefagarbeidere og rekruttering innenfor skolesektoren.

5.3 Oppsummering

Omfanget av disse tema inn i en overordnet samfunnsplan må avklares nærmere. Alle viktige oppgaver i driftsorganisasjonen hører ikke nødvendigvis med i en samfunnsplan.

Vedlegg 1. Planoppgaver 2017 – 2020

Overordnede planer	Igangsatt		Kommentar	Milepæl - Vedtak av plan			
	År	Tidsperiode		2017	2018	2019	2020
Planstrategi og planprogram for samfunnsdel og arealplan	2016	2017 – 2020	Vedtatt mars 2017	X			
Kommuneplanen samfunnsdel	2017	2018 -2030	Høring høsten 2017		X		
Arealplanen og kystzoneplanen	2014	2016 - 2028	Vedtatt sommeren 2017	X			
Kommunedelplaner							
Plan for Energi, Klima og Miljø	2017	2017 - 2018	Høring vinteren 2017/18		X		
Byplan Svolvev	2016	2018 – 2030	Revisjon med høring - planprogram	X			
Byplan Svolvev			Høring planforslag		X		
Kommunedelplan Kabelvåg	2017	2018 - 2030	Revisjon med høring - Planprogram			X	
Havneplan for Vågan - kommunedelplan	2018		Avklares nærmere			X	
Oppvekstplan – «til barnas beste» - framtidens skole -	2018		Igangsettes i 2018			X	
Plan for framtidens helse- og omsorgstjenester – revisjon inkl fokus på barn og unge	2017		Revisjon		X		
Folkhelseplanen	2015		Vedtatt av planen	X			
Kulturminneplan for Vågan	2016		Arbeid er igangsatt		X		
Områderuleringsplan for Hjellesskjæret	2017		Planarbeid igangsatt i 2014			X	
Områderuleringsplan for Vorsetøya (via Byplan Svolvev)	2017		Ikke igangsatt				?
Sektor- og temaplaner							
Plan for idrett og fysisk aktivitet	2016		Prioriteres via Spillemidler – Vågan Eiendom	X	X	X	X
Hovedplaner Vann og Avløp	2018		Vedtatte planer for 2015 revideres			X	
Hovedplan for kommunale veger	2019						X
Plan for lokale kulturbygg	2016		Prioriteres via Spillemidler – Vågan Eiendom	X	X	X	X
Boligsosial handlingsplan – evaluering og nye tiltak inkl rekrutteringsboliger	2017				X		
Trafikksikkerhetsplan for Vågan – årlig rullering	årlig		I forbindelse med prioritering av trafikksikkerhetsmidler gitt av fylkeskommunen.	X	X	X	X
Andre tema og sektorplaner							
Stedsutviklingsprosjekt – Ny giv prosjekter i samarbeid med Lofotvekst AS - pågår	2016	2016 - 2020	Langsiktig vedtak i HP 2017-20	X	X	X	
Plan for Skrova		2017	Planform og omfang avklares	X			
Handlingsplan for rusforebygging - skjenkebestemmelser	2019		Revisjon				X
Alkoholpolitisk handlingsplan – oppfølging	2019		Revisjon				X
Integrering og voksenopplæring for innvandrere og flyktninger - VIO	2017		Revisjon	x			
IKT-plan	2017		Strategisk ledelse gir premisser	x			
Plan for velferdsteknologi	2016		Ny plan	x			
Plan for rehabiliteringstjenester	2017		Revisjon	x			

Plan for habiliteringstjenester	2017		Ny plan		x		
Legetjenesten	2017		Ny plan		x		
Kommunens beredskapsplan med kriseledelse	2017		Samordnes i strategisk ledelse		X		